

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO : 2016/954
KARAR TARİHİ : 04/08/2016

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ :

ŞİKAYETÇİ VEKİLİ :

ŞİKAYET EDİLEN İDARE :

ŞİKAYETİN KONUSU :

..... Üniversitesi Rektörlüğü
Şikayet, Üniversitesi Makine Mühendisliği bölümü
(İkinci Öğretim) öğrencisi olan şikayetçinin % 10'a giren
başarılı öğrenciler listesine girememesi hakkındadır.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 26/02/2016

I. USUL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1. Şikayet başvurusu, Kurumumuza e-başvuru yoluyla yapılarak 26/02/2016 tarih ve 2322 sayı ile kayıt altına alınmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiş, 21/03/2016 tarihli Ret Karar Önerisiyle Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2. Yapılan ön incelemede, şikayet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikayetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, idari başvuru yollarının tüketildiği, şikayetin süresinde yapıldığı ve diğer ön inceleme konularında da bir eksiklik bulunmadığı, bu nedenle şikayetin inceleme ve araştırmasına engel bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikayetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3. Şikayet başvurusu; dikey geçiş sınavı sonucunda Türkçe müfredatlı Üniversitesi Makine Mühendisliği (İkinci Öğretim) bölümüne 09/10/2015 tarihinde kayıt yaptırdığını, muaf olduğu dersler sonrasında 5 inci dönemden öğretimine başladığını, 2011-2014 tarihleri arasında bölümüne %30 İngilizce müfredata tabi öğrenci alındığını, 4 üncü dönemden almış olduğu "Sayısal Yöntemler" ve "Mühendislik Malzemeleri" derslerinin Türkçe olarak verileceğinin ilan edilmesine rağmen İngilizce işlendiğini ifade etmekte ve % 30 İngilizce müfredat uygulaması ve Türkçe olarak verileceği ilan edilmesine rağmen "Sayısal Yöntemler" ve "Mühendislik Malzemeleri" derslerinin İngilizce işlenmesi nedeniyle %10'a giren başarılı öğrenciler listesine giremediğini belirterek, %10'a giren başarılı öğrenciler listesinin güncellenmesinin sağlanmasını talep etmektedir.

B. İdarenin Şikayete İlişkin Açıklamaları

4. Üniversitesi Rektörlüğü'nden/2016 tarihli ve sayılı yazı ile konuyla ilgili gerekli bilgi ve belgeler talep edilmiş olup,/2016 tarihli ve sayılı cevabi yazıda özetle;

4.1. Başvurucunun İngilizce olarak verildiğini iddia ettiği derslerden “Sayısal Yöntemler” dersinin Türkçe, “Mühendislik Malzemeleri” dersinin çok az sayıda öğrencinin dersi alması nedeniyle aynı anlama gelen “Engineering Materials” dersi ile birlikte hem Türkçe hem de İngilizce anlatıldığı,

4.2. Her iki dersin sınav sorularının Türkçe olduğu ve cevapların da Türkçe alındığı,

4.3. Başvurucunun ve diğer öğrencilerin Türkçe müfredatlı Makine Mühendisliği İkinci Öğretim bölümünde dönem başından itibaren zorunlu ve seçmeli derslerin Türkçe olarak verileceğini bildikleri,

4.4. Dikey geçiş sınavı sonucunda Türkçe müfredatlı Üniversitesi Makine Mühendisliği (İkinci Öğretim) bölümüne geçen ve 3 üncü sınıf öğrencisi olan başvurucunun % 10'a giren başarılı öğrenciler listesinde yer alabilmesi için gerekli olan şartlardan birisinin öğrencinin tabi olduğu müfredatta 1, 2 ve 3 üncü sınıfın ilgili yarıyıllarındaki bütün dersleri almış olması ve bu derslerden başarılı olması olduğu, başvurucunun şikayet konusu “Sayısal Yöntemler”, “Mühendislik Malzemeleri” derslerinden başarılı olmuş olsa bile 2015-2016 eğitim-öğretim yılı Güz ve Bahar yarıyıllarında tabi olduğu müfredatta yer alan 1, 2 ve 3 üncü sınıf Güz ve Bahar yarıyıllarındaki bütün dersleri almadığı için %10'a giren başarılı öğrenci listesinde yer alamayacağı, çünkü başvurucunun 2 ve 3 üncü sınıflardan Güz yarıyılında almadığı toplam 9 (dokuz), Bahar yarıyılında ise toplam 10 (on) dersi bulunduğu, yine başvurucunun 2015-2016 eğitim-öğretim yılı Güz yarıyılında muaf olmadığı 26 krediyi aşmamak koşuluyla alabileceği toplam kredi sayısı 33 olan 11 dersten sadece 2 tanesini (6 kredilik) aldığı, bu 11 dersten 9 tanesinin sadece Türkçe, 2 tanesinin ise hem Türkçe hem de İngilizce dillerinde açıldığı, bu nedenlerle başvurucunun şikayet konusu derslerde başarılı olmuş olsa dahi %10'a giren başarılı öğrenci listesinde yer almasının mümkün olmadığı,

4.5. Makine Mühendisliği bölümünde 2014-2015 eğitim-öğretim yılı sonunda İngilizce Hazırlık Sınıfının kaldırıldığı ve %30 İngilizce müfredatlı eğitime son verilerek 2015-2016 eğitim-öğretim yılında % 100 Türkçe müfredatlı eğitime başlandığı, bu yıl 1 inci sınıf derslerinin tamamının Türkçe verildiği, 2 nci sınıf dersleri olan Türkçe anlatılan Sayısal Yöntemler dersi ile hem Türkçe hem İngilizce anlatılan sınav soruları ve cevapları Türkçe olan Mühendislik Malzemeleri derslerinin tamamen ve mecburen Türkçe olarak açılacağı belirtilmiştir.

C. Olaylar

5. Şikayet başvurucusu tarafından şikayet başvurusuna eklenen belgeler ile ilgili idareyle yapılan yazışmalar sonucunda elde edilen bilgi ve belgeler birlikte değerlendirildiğinde;

5.1. Başvurucunun dikey geçiş sınavı sonucunda Türkçe müfredatlı Üniversitesi Makine Mühendisliği (İkinci Öğretim) bölümüne 09/10/2015 tarihinde kayıt yaptırdığı,

5.2. Muaf olduğu dersler sonrasında 1, 2, ve 3 üncü sınıftan dersleri olmakla birlikte 3 üncü sınıftan öğretimine başlayan başvurucunun 10/02/2016 tarihinde Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanlığı Makine Mühendisliği Bölüm Başkanlığına başvurarak bahse konu üniversitenin %10'a giren başarılı öğrenciler listesinin belirlenmesi uygulamasının Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı mevzuatına uygun olmadığından bahisle bu uygulamanın yeniden gözden geçirilmesi talebinde bulunduğu,

5.3. Anılan talebin ilgili idare tarafından 26/02/2016 tarihinde reddedilmesi üzerine başvuruçunun 26/02/2016 tarihinde Kurumumuza başvuruda bulunduğu anlaşılmıştır.

D. Kamu Denetçisi Serpil ÇAKIN'ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

6. Konu kapsamında Üniversitesi Rektörlüğü ile yazışma yapılmış olup, ilgili idarenin açıklamalarına 4 numaralı paragrafta yer verilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

7. Anayasamızın “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42 nci maddesinin birinci fıkrasında; “Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz” hükmüne, “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.” hükmüne, **dördüncü fıkrasında**; “Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.” hükmüne,

8. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.” hükmüne,

9. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun “Cari hizmet maliyetinin hesaplanması, öğrenci katkı payları ve öğrenim ücretleri” başlıklı 46 ncı maddesinin (b) bendinde; “Birinci öğretim, ikinci öğretim, açık ve uzaktan öğretim için Yükseköğretim Kurulu tarafından hesaplanan cari hizmet maliyetlerinin Devlet tarafından karşılanacak kısmı, öğrenciler tarafından karşılanacak katkı payları ve öğrenim ücretleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, her yıl haziran ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulunun görüşü ve Milli Eğitim Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir. Öğrenci katkı payı veya öğrenim ücretinden muaf tutulacaklar ile yabancı uyruklu öğrencilerden alınacak asgari öğrenim ücretlerinin tutarı Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenir.” hükmüne, (h) bendinde; “Hazırlık sınıfı hariç, **buldukları bölümde her bir dönem için belirlenen asgari derslerden başarılı olan ve bu dersleri alan öğrencilerin başarı ortalamasına göre dönem sonu itibarıyla yapılacak sıralamada ilk yüzde ona giren ikinci öğretim öğrencileri, bir sonraki dönemde birinci öğretim öğrencilerinin ödeyecekleri öğrenci katkı payı kadar öğrenim ücreti öder.**” hükmüne,

10. 3843 Sayılı Yükseköğretim Kurumlarında İkili Öğretim Yapılması Hakkında Kanun'un “Öğrenim Ücreti” başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrasında; “İkinci öğretim isteğe bağlı ve paralıdır. Paralı öğretime kabul edilecek öğrencilerin ödeyecekleri öğrenim ücretleri, öğrenim dallarının niteliklerine, Yükseköğretim kurumlarının özelliklerine ve sürelerine göre öğrenci maliyetleri de dikkate alınarak Yükseköğretim Kurulunun görüşü ve Milli Eğitim Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Ancak, alınacak ücretler normal örgün öğretim için belirlenen cari hizmet maliyetlerinin yarısından az olamaz. **Hazırlık sınıfı hariç, buldukları sınıfın bütün derslerini vermek ve ilk yüzde on'a girmek suretiyle bir üst sınıfa geçmiş olan öğrenciler, üst sınıfta o yıl için, normal örgün öğretim öğrencilerinin ödeyecekleri öğrenci katkı payı kadar miktarı, öğrenim ücreti olarak öderler.**” hükmüne,

11. 14/05/2012 tarihli ve 28292 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan **Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin "Öğrenci katkı payı ve öğrenim ücreti" başlıklı 10 uncu maddesinin beşinci fıkrasında;** "Hazırlık sınıfı hariç, buldukları bölüm/program/anabilim/anasanat dalında her bir yarıyıl/yıl için müfredat programında bulunan ve alması gereken asgari derslerden başarılı olan ve aynı yarıyıl/yılda öğrenim görmeye hak kazanmış öğrencilerin başarı ortalamasına göre yarıyıl/yıl sonu itibariyle yapılacak sıralamada ilk yüzde ona giren öğrencilerin değerlendirilmesinde aşağıdaki hükümler uygulanır;... b) Bir bölümdeki öğrencilerin buldukları sınıf itibariyle ilgili yarıyıl/yıldaki öğrenci sayısı dikkate alınır. Gruplara ayrılmış ise gruplara göre değerlendirme yapılmayarak tüm grup toplamına göre işlem yapılır." hükmüne,

B. Şikayet Konusuna İlişkin Uygulamalar

12. **Anayasa Mahkemesinin 17/04/2008 tarih E:2005/5 ve K: 2008/93 sayılı kararında;** "Bilindiği üzere, Anayasanın 2 inci maddesinde Devletin temel nitelikleri arasında hukuk devleti ilkesine yer verilmiş olup, hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "**belirlilik**"tir. Bu ilkeye göre, **hukuki düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması**, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup **birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir**. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, **normların öngörülebilir olmasını**, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar." denilmiştir.

C. Kamu Denetçisi Serpil ÇAKIN'ın Kamu Başdenetçisine Önerisi

13. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvurusunun mevzuat hükümleri uyarınca %10'a giren başarılı öğrenciler listesine girememesinde hukuka ve hakkaniyete bir aykırılık tespit edilemediğinden reddi gerektiği yönündeki öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

D. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekeç

14. Şikayet başvurusu 3 numaralı paragrafta açıklandığı üzere; %10'a giren başarılı öğrenciler listesinin düzeltilmesini talep etmektedir.

15. **Şikayet konusu somut olayda;** başvurusunun dikey geçiş sınavı sonucunda Türkçe müfredatlı Üniversitesi Makine Mühendisliği (İkinci Öğretim) bölümüne kayıt yaptırdığı, muaf olduğu dersler sonrasında 1, 2, ve 3 üncü sınıftan dersleri olmakla birlikte 3 üncü sınıftan öğretimine başlayan başvurusunun bahse konu üniversitenin %10'a giren başarılı öğrenciler listesinin belirlenmesi uygulamasının Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı mevzuatına uygun olmadığından bahisle bu uygulamanın yeniden gözden geçirilmesi talebinde bulunduğu ve anılan talebin ilgili idare tarafından reddedildiği anlaşılmıştır.

16. Dosya kapsamında; "Sayısal Yöntemler" dersinin Türkçe olarak anlatıldığı sınav sorularının da Türkçe olduğu, "Mühendislik Malzemeleri" dersinin ise çok az sayıda öğrencinin alması nedeniyle hem Türkçe hem de İngilizce anlatıldığı, bu dersin sınav sorularının da Türkçe olduğu, 3 üncü sınıf öğrencisi olan başvurusunun % 10'a giren başarılı öğrenciler listesinde yer alabilmesi için gerekli olan

şartlardan birisinin, bulunduğu bölümde her bir yarıyıl/yıl için müfredat programında bulunan ve alması gereken asgari derslerden başarılı olması ve aynı yarıyıl/yıl sonu itibariyle yapılacak sıralamada ilk yüzde ona girmesi olduğu (Bknz: 9, 10. ve 11. prgrf.), yani başvurunun tabi olduğu müfredatta 1, 2 ve 3 üncü sınıfın ilgili yarıyıllarındaki bütün dersleri almış olması ve bu derslerden başarılı olması gerekmektedir başvurunun 2 ve 3 üncü sınıflardan güz yarıyılında almadığı toplam 9 (dokuz), bahar yarıyılında ise toplam 10 (on) dersi bulunduğu, yine başvurunun 2015-2016 eğitim-öğretim yılı Güz yarıyılında muaf olmadığı 26 krediyi aşmamak koşuluyla alabileceği toplam kredi sayısı 33 olan 11 dersten sadece 2 tanesini (6 kredilik) aldığı anlaşılmaktadır.

17. Yukarıdan bu yana yapılan açıklamalar, anılan mevzuat hükümleri, idarenin cevabi yazıları, yargı kararları ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde; başvurunun iddialarının aksine; "Sayısal Yöntemler" dersinin Türkçe olarak, "Mühendislik Malzemeleri" dersinin ise hem Türkçe hem de İngilizce olarak anlatıldığı, her iki dersin sınav sorularının da Türkçe olduğu, başvurunun şikayet konusu "Sayısal Yöntemler", "Mühendislik Malzemeleri" derslerinden başarılı olmuş olsa dahi tabi olduğu müfredatta yer alan 1, 2 ve 3 üncü sınıf güz ve bahar yarıyıllarındaki alması gereken asgari derslerden başarılı olamaması nedeniyle %10'a giren başarılı öğrenci listesinde yer almasının mümkün olmadığı, söz konusu duruma "belirlilik" ve "hukuk güvenliği" ilkelerine uygun olacak şekilde ilgili mevzuatta açıkça yer verildiği, bu nedenlerle **idare tarafından tesis edilen işlemde hukuka aykırılık tespit edilemediğinden, şikayetin reddi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.**

E. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

18. Anayasamızın "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 10 uncu maddesinde ifadesini bulan kanun önünde eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 inci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi şikayete konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannameyi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan başkaca bir insan hakkı ihlalinin tespit edilemediği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

F. İyi Yönetişim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

19. Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun hareket etmeleri değil, aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

20. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi Yönetim İlkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde; Kurumun, inceleme ve araştırma yaparken insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması; eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözeteceği düzenlenmiştir. Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının 41 inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup, benzer ilkelere Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen "Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası"nda da yer verilmiştir.

21. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; şikayet başvurusu kapsamında Kurumumuzun bilgi ve belge talebine süresi içinde cevap verildiği, idarenin başvurularla ilgili işlemlerinde makul sürede karar verme, kanunlara uygunluk, kararların gerekçeli olması ve kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi **ilkelerine uygun davrandığı**; ancak idarenin şikayet başvuru sahiplerine verdiği cevapta karara karşı başvuru yolunu göstermediği, bu nedenle iyi yönetim ilkelerinde vurgulanan “karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi” **ilkesine uymadığı** anlaşılmış olup, idarenin bundan böyle bu ilkeye de uyması beklenmektedir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

22. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 17 nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumuna, dava açma süresi içinde yapılan başvuru, işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, anılan Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, başvurunun Kurum tarafından reddedilmesi halinde, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli ret kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

23. Anayasamızın “Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması” başlıklı 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında “Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” hükmü yer almakta olup 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre; **ŞİKAYETİN REDDİNE**,

Kararın **şikayet başvurusuna** ve **ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce **karar verildi**.

e-imzalıdır

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi